

УНИВЕРСИТЕТ ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

**XVIII национална научна конференция с международно участие
„Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“**

**РЕГУЛИРАЩАТА ФУНКЦИЯ НА СЕКРЕТНОСТТА
В СИСТЕМАТА НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ**

**Ас. Стелиана Йорданова
Докторант Илиян Георчев**

**01.11.2020
София**

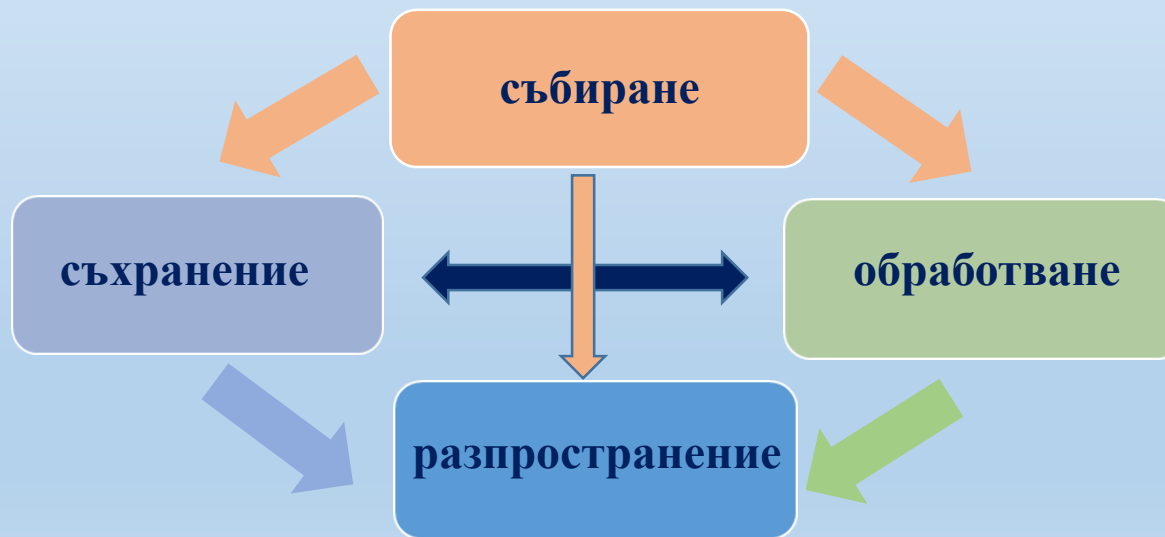
Бързото технологично развитие, белязало началото на ХХІ век, постави началото на глобалната интеграция в информационното пространство.

В тези нови и непознати до тогава отношения към информацията е залегнал основният принцип, че достъпът до информация е основно човешко право, а информационните и комуникационните технологии създават предпоставки за свободното му упражняване.

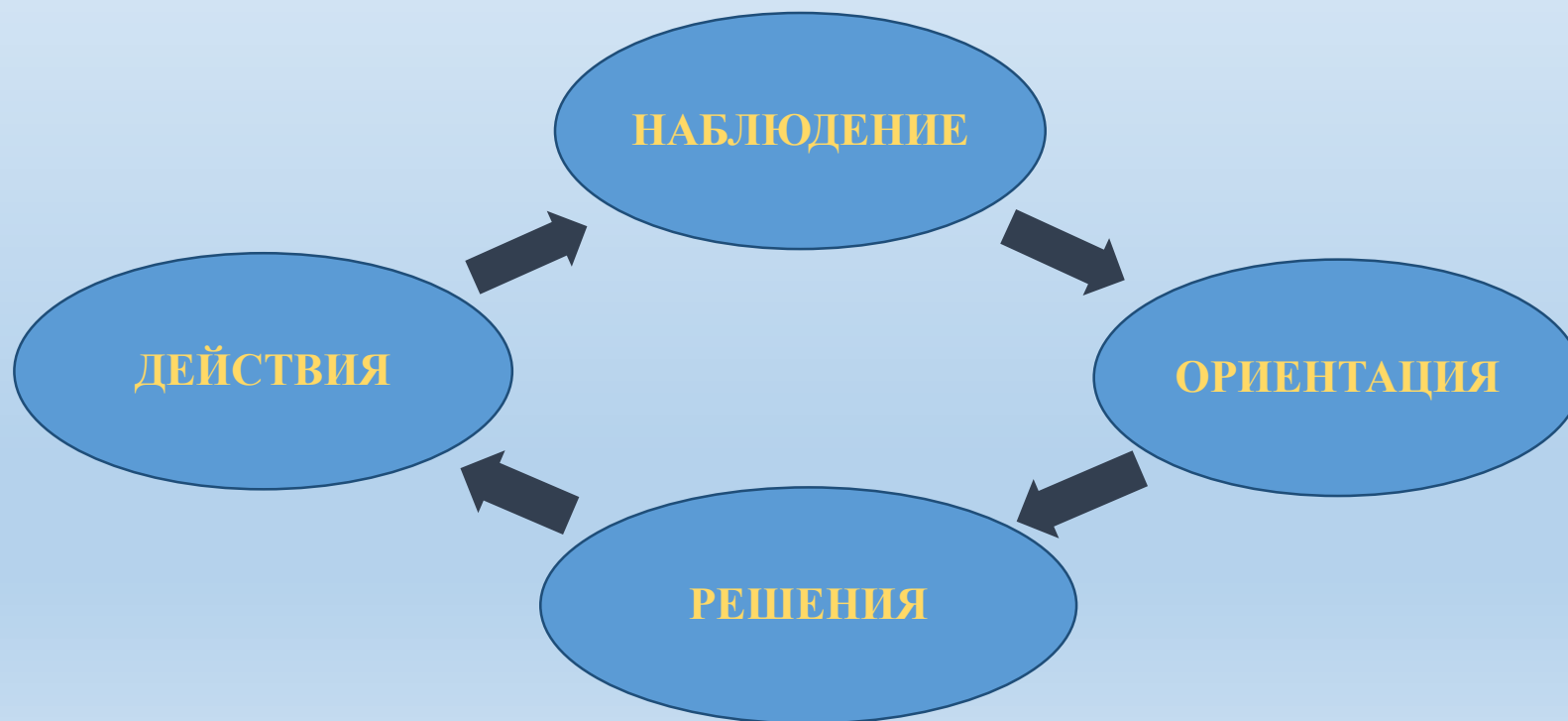

За успешното и ефективно реализиране на протичащите информационни процеси в дадена система, основна предпоставка за постигане на заложените цели се явява осигуряването на информационно предимство, което е крайъгълен камък за реализирането и успешното функциониране на всяка една система.

Информационни процеси представляват тази съвкупност от действия, които се извършват с определен брой налични данни за получаване на необходимата информация.

За постигането на информационно предимство от съществено значение са дейностите по придобиване, обработка, съхранение и разпространение на информацията и прилагане на НОРД–когнитивния цикъл като метод за управление на знанието и информацията, необходими в процеса на вземане на решения и управление на човешката дейност.

НОРД–КОГНИТИВЕН ЦИКЪЛ

- ✓ **Н – наблюдение – процес на събиране на необходимата за вземане на решения информация. В тази фаза се извършват анализа, оценката и отчитането на ситуацията, обстоятелствата и условията;**
- ✓ **О – ориентация – определена като най-отговорната когнитивна фаза в НОРД-цикъла, тя се състои от две под етапа – създаване и унищожаване, които включват разпадането на ситуацията на малки, елементарни и по-лесни за разбиране части, така че новообразуваните компоненти да се доближат до стандартни ситуации като това спомага създаването на по-лесен логически план;**
- ✓ **Р – решения – този етап се характеризира с избора на възможности за действие въз основа на изследване на обстановката и действителността;**
- ✓ **Д – действие – в последния етап от цикъла се пристъпва към практическото изпълнение на избрания план за действие.**

Нарастващата глобализация наложи необходимостта от осигуряване на прозрачност в управлението на демократичните държави и свободен достъп до обществена информация.

За да бъдат избегнати евентуални кризи на недоволство и недоверие в обществото, или в него да се породи желание за промяна, която би била заплаха не само за сигурността на гражданите, но и за държавата, е необходимо да се отговори на нуждите на обществото, осигурявайки се прозрачност и свободен достъп до решенията и предприетите действия на властта.

Достъпът до информация в обществените отношения се подчинява на различни инструменти, използвани за тяхното регулиране, като почти всеки от тези инструменти определя какво могат да правят гражданите. Но както при всяко друго валидно правило, тук също не липсват изключения, и в конкретния случай то намира изражение в правилата за това какво гражданите не могат да знаят, или казано накратко – този инструмент е **СЕКРЕТНОСТТА**.

Прилагането на секретността се извършва при строго спазване на законите и в съответствие с Конституциите на всяка една държава.

ИЗВОДИ:

Връзката между секретността и сигурността е очевидна, а необходимостта от осигуряване опазването на държавните тайни не се нуждае от коментар.

Редица изследвания на секретността доказват, че тя е единственият инструмент, позволяващ постигане на ефективна защита от посегателства върху националната сигурност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Съгласно Конституциите на демократичните държави, всеки гражданин има право да търси, получава и разпространява информация, а това право е ограничено от условието, че то не може и не трябва да бъде използвано срещу правата на други граждани, срещу обществения ред, националната сигурност, народното здраве и морал.

В заключение можем да обобщим, че секретността започва там, където започват проблемите на националната сигурност, обществен ред, здраве и морал. Тя представлява онази рамка, която дава баланс между секретността от една страна и прозрачността в държавното управление от друга.

БЛАГОДАРИМ ЗА ВНИМАНИЕТО!